

Obsah

Předmluva	8
Úvod	10
Poznámky autora k českému vydání	11
1. Vznik vzdělávacích institucí	12
1.1 Předchůdci	12
1.2 Chaosův nadační ústav	15
1.3 Vojenské sirotčince a plukovní vychovatelny	16
1.4 Inženýrská akademie	17
1.5 Škola bombardýrského sboru	18
1.6 Tereziánská rytířská akademie	18
1.7 Tereziánsko-Savojská rytířská akademie	18
1.8 Vojenská pěstounská škola ve Vídni	19
1.9 Dům vojenských kadetů ve Vídeňském Novém Městě	20
1.10 Šlechtická vojenská akademie na Laimgrube	21
1.11 Školy pro děti vojáků pohraniční služby, tzv. hraničářů	22
1.12 Výchovný ústav pro dcery důstojníků	22
2. Institucionalizace výuky češtiny a počátky české vojenské terminologie ve 2. polovině 18. století	24
2.1 Plukovní vychovatelny	24
2.2 Škola bombardýrského sboru	24
2.3 Vojenská pěstounská škola	25
2.4 Dům vojenských kadetů ve Vídeňském Novém Městě	25
2.4.1 Anton Prokop Glovas	31
2.4.2 Wenzel Michael Wiedemann a počátky terminologických prací	31
2.4.4 František Martin Pelcl	34
2.5 Šlechtická vojenská akademie	36
2.6 Collegium Theresianum	36
2.6.1 Počátky výuky češtiny	36
2.6.2 Jan Václav Pohl	37
2.7 c. k. Inženýrská škola	47
2.7.1 Další vývoj po roce 1755	47
2.7.2 Josef Werschhauser	47
2.8 c. k. Tereziánská vojenská akademie ve Vídeňském Novém Městě	49
2.8.1 Sloučení	49
2.8.2 Nový studijní plán	51
2.8.3 Josef Valentin Zlobický	53
2.8.4 Maximilián Václav Šimek	54
2.8.5 František Josef hrabě Kinský	58
2.8.6 Další učitelé českého jazyka	65
2.8.6.1 Alexander Ferdinand Cervelli	65
2.8.6.2 Athanáš Spurný	65
2.8.6.3 Donatus Krvec	66
2.8.6.4 Vincent Radnický	66

3.	Rozdělení vojenských vzdělávacích institucí podle druhů vojsk.	68
3.1	Ženíjní vojsko	68
3.2	Dělostřelectvo	68
3.3	Zákopníci	71
3.4	Pěchota	72
3.5	Jezdectvo	72
4.	Výuka češtiny a další vývoj české vojenské mluvy v 1. polovině 19. století	73
4.1	Vojenské sirotčince	73
4.2	Vojenské vychovatelny	73
4.3	Kadeti	74
4.4	Kadetní setniny	74
4.4.1	Kadetní setnina v Olomouci	75
4.4.2	Kadetní setnina ve Štýrském Hradci	75
4.5	Škola ženijního sboru	77
4.6	Bombardýrský sbor	77
4.7	Tereziánská vojenské akademie	77
4.7.1	Studijní řády	77
4.7.1.1	Studijní řád z roku 1806	77
4.7.1.2	Studijní řád z roku 1814	79
4.7.1.3	Studijní řád z roku 1830	80
4.7.2	Učitelé českého jazyka v daném období	81
4.7.2.1	Vojtěch Fuchs	81
4.7.2.2	Valentin František Jeřábek	82
4.7.2.3	Justus Josef Jelínek	82
4.7.2.4	Karl Krutta	82
4.7.2.5	Wenzel Wanek	82
4.7.2.6	Josef Hladký	82
4.7.2.7	Mathias Polák	82
4.7.2.8	Tomáš Akvin Burian	87
4.7.2.9	Moric von Fialka	98
4.7.2.10	Alexander Knappel	99
4.7.2.11	Leopold von Steinmetz	100
4.8	Inženýrská akademie	100
4.9	Tereziánská akademie	101
5.	Stav české vojenské literatury v 1. polovině 19. století	102
6.	Výuka češtiny v rámci dalšího rozvoje vojenských vzdělávacích zařízení ve 2. polovině 19. století	106
6.1	Všeobecný úvod	106
6.2	Reorganizace vojenských výchovných a vzdělávacích ústavů v letech 1851-1868 ..	107
6.2.1	První stupeň vojenských vzdělávacích zařízení	110
6.2.1.1	Nižší vojenské vychovatelny	110
6.2.1.2	Vyšší vojenské vychovatelny	110
6.2.2	Druhý stupeň vojenských vzdělávacích ústavů	111
6.2.2.1	Školní setniny	111
6.2.2.2	Kadetní setniny	113
6.2.2.3	Plukovní kadetní školy	113

6.2.2.4	Kadetní instituty	113
6.2.2.5	Škola ženijního sboru	114
6.2.3	Třetí stupeň ústavů pro vojenské vzdělávání	114
6.2.3.1	Tereziánská vojenská akademie	114
6.2.3.1.1	Josef Znojemský	115
6.2.3.1.2	August Sluka	115
6.2.3.1.3	Josef Worzfeld	115
6.2.3.1.4	Václav Černý	115
6.2.3.1.5	Václav Fišer	115
6.2.3.2	Ženijní akademie	115
6.2.3.3	Dělostřelecká vyšší škola a Dělostřelecká akademie	115
6.2.3.4	Důstojnická ženijní škola (původně Pionýrský učební kurz)	116
6.2.3.5	Válečná škola	116
6.3	Další reformní kroky po roce 1868	116
6.3.1	Období 1868–1872 za Kuhna a Pechmanna	116
6.3.2	Wurmbova reforma v roce 1875	118
6.3.3	Sjednocené vzdělávání důstojníků od roku 1889	118
6.3.4	První stupeň vojenských vzdělávacích ústavů	119
6.3.5	Druhý stupeň vojenských vzdělávacích institucí	119
6.3.5.1	Vojenské vyšší výchovné domy	119
6.3.5.2	Vojenské reálky	119
6.3.5.2.1	Vojenské nižší reálka v Eisenstadtu	121
6.3.5.2.3	Nižší vojenská reálka v Sankt Pölten	122
6.3.5.2.4	Vojenská nižší reálka v Köszegu	123
6.3.5.2.5	Vojenská nižší reálka v Košicích	124
6.3.5.2.6	Vojenská vyšší reálka v Hranicích na Moravě	124
6.3.5.3	Kadetní školy	126
6.3.5.3.1	Kadetní škola pro pěchotu ve Vídni	127
6.3.5.3.2	Kadetní škola pro pěchotu v Praze	128
6.3.5.3.3	Kadetní škola pro pěchotu v Králově Poli u Brna	129
6.3.5.3.4	Kadetní škola pro pěchotu ve Strassu	129
6.3.5.3.5	Jezdecká kadetní škola Hranice na Moravě	130
6.3.5.3.6	Dělostřelecká kadetní škola ve Vídni a Traiskirchenu	131
6.3.5.3.7	Ženijní kadetní škola v Hainburgu	131
6.3.5.4	Vojenská technická škola	132
6.3.5.5	Vojenská technická kolej	132
6.3.6	Třetí stupeň vojenských vzdělávacích zařízení	132
6.3.6.1	Tereziánská vojenská akademie	132
6.3.6.1.1	Ferdinand Čenský	134
6.3.6.1.2	Čenského nástupci v roli učitelů češtiny	145
6.3.6.2	Dělostřelecká akademie	147
6.3.6.3	Vojenská technická akademie	150
6.3.6.4	Ženijní akademie	150
6.3.6.5	c. a k. Vojenská akademie Františka Josefa	151
6.3.6.6	Námořní akademie	152
6.3.6.7	Válečná škola	152
6.3.6.8	Tereziánská akademie	152
6.3.6.9	Institut pro výchovu dcer důstojníků	153

6.3.7	Přehled vojenských výchovných a vzdělávacích zařízení a jejich sídel v období 1891-1900	154
6.3.8	Memorandum k doplnění sboru důstojníků z povolání	157
6.3.9	Výchova dorostu pro dráhu důstojníků z povolání 1917	159
6.3.10	Přehled vojenských výchovných a vzdělávacích ústavů	162
6.3.11	Nástupnické instituce vojenských výchovných a vzdělávacích ústavů v Rakousku	165
7.	Příspěvky k české vojenské mluvě mimo vojenské školství	166
7.1	Jan Jeník z Bratřic	166
7.2	Emanuel Salomon von Friedberg-Mírohorský	170
7.3	Josef Thille	175
7.4	Karel Zástěra	175
7.5	Edfuard Ruffer	177
7.6	Joseph Alexander Dunder	181
7.7	Ambrož Told von Wallersberg	182
7.8	Patrik Matěj Blažek	182
7.9	Miroslav Tyrš	183
7.10	Josef Dumek	185
7.11	Karel Procháška	185
7.12	Karel Löschner	187
7.13	Josef Bauer	188
7.14	František Hrabal	189
7.15	Jaroslav Schiebel	190
7.16	J. Vojenský	191
7.17	Anonym 1	191
7.18	Anonym 2	192
7.19	Anonym 3	193
7.20	Anonym 4	193
8.	Národnostní a jazyková otázka v c. a k. armádě	194
8.1	Jazyková politika v c. a k. armádě a situace v Českých zemích	199
8.2	Jazyk povelů, služební jazyk a jazyk pluku	200
8.3	Jazyk a moc	205
9.	Čeština mezi cizími jazyky v Rakousku po 2. světové válce	207
9.1	Nový začátek a základní koncept	207
9.2	Výuka češtiny na vojenské akademii	208
9.2.1	Studijní řád 1970	209
9.2.2	Studijní řád 1980	212
9.2.3	Studijní řád 2000	212
9.2.4	Studijní řád 2008	212
9.3	Role Národní akademie obrany	212
9.3.1	Organizační struktura 1985	214
9.3.2	Organizační struktura 1992	215
9.3.3	Upravená organizace Jazykového institutu z roku 1999	217
9.3.4	Změny po transformaci Ministerstva obrany 2002	218

Resumé	220
Příloha	221
Literatura.....	223
O autorovi	242
Seznam vyobrazení	243